

NH Hospital a.s. - Nemocnice Hořovice

Léčba symptomů v paliativní péči

MUDr. Roman Kalkus

Mgr. Zdenek Novák

Symptomy

- Bolest
- Nauzea a zvracení
- Dušnost
- Delirium

Bolest

- Je součástí stresu
- Hlavním předpokladem úspěšné léčby bolesti je zjištění, co pacienta vlastně bolí
- Je prokázáno, že v pokročilém stadiu onkologického onemocnění má až 70 % pacientů střední nebo silnou intenzitu bolestí.

Typ bolesti

- **Biologická** - rozpad nádorových buněk, metastázy, zánětlivé afekce, septické stavy v rámci onkoprocesu
- **Psychologická a sociální** - poruchy nálady, insomnie, deprese, úzkosti (neovlivníme analgetiky), izolace

Terapie bolesti

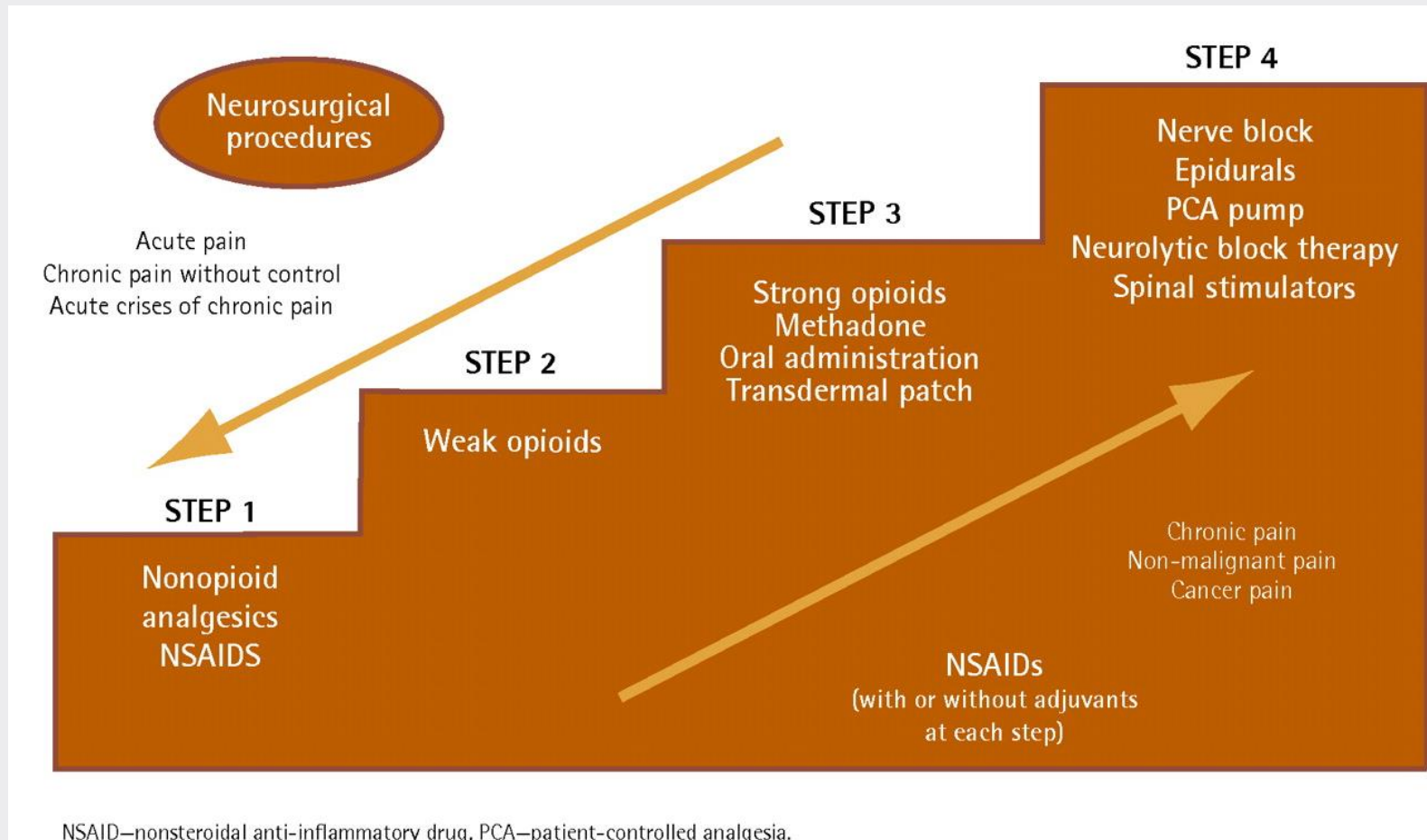
- 1) Farmakoterapie
- 2) RHB postupy
- 3) Invazivní léčebné postupy
- 4) Psychoterapie
- 5) Alternativní medicína
- 6) Sociální podpora

Farmakoterapie

- Volba dle intenzity a charakteru bolesti
- Titrace nejnižší analgeticky efektivní dávky
- SOS medikace
- Různé dávkovací režimy
- Kombinace lékových skupin včetně koanalgetik
- Monitoring efektu a NÚ

Farmakoterapie

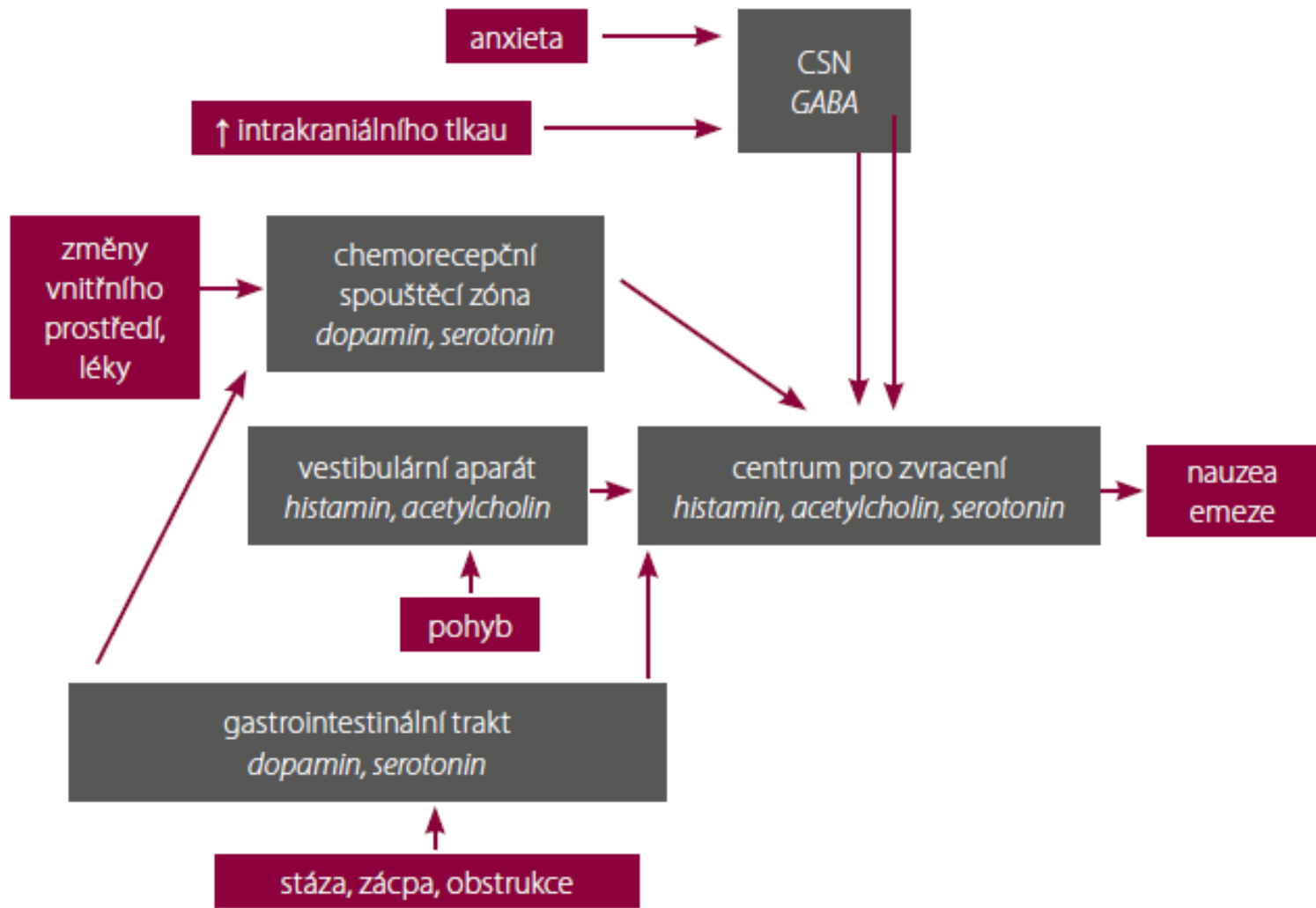
Obávané opiáty a nežádoucí účinky

- zácpa
 - nevzniká tolerance
 - pravidelně laxativa, kombinace, hydratace
- nevolnost, zvracení
 - na počátku 7-10 dní (metoklopramid, haloperidol)
- sedace, svědění, vyrážka
 - 1-2 týdny pak většinou tolerance
 - **Útlum dechové centra – při správné titraci extrémně vzácný**

Nauzea a zvracení

- Jeden z nejčastějších symptomů u onkologických pacientů
- Příčiny:
 - biochemické změny
 - patologie z GIT (stáza, obstrukce, zácpa),
 - nitrolební hypertenze a centrální příčiny zvracení
 - pohyb, anxieta, ...
 - léčiva

Příčiny nauzey a zvracení

Terapie nauzey a zvracení

Farmakoterapie nauzey a emeze – paliativní péče v onkologii			
Volba antiemetika	Příčina → CNS	Obstrukce GIT → ne	Obstrukce GIT → ano
1.	dexametazon	metoklopramid	haloperidol
2.		haloperidol	dexametazon
3.		olanzapin	oktreotid
4.		setrony	olanzapin
5.		chlorprothixen, levomepromazin	

GIT – gastrointestinální trakt; CNS – centrální nervový systém

Léčiva, která mohou způsobit nauzeu a zvracení

- Opioidy 5 – 7 dní po jejich nasazení, nebo při zvýšení dávky
- Antidepresiva – SSRI na začátku terapie
- Antiparkinsonika
- Inhibitory acetylcholinesterazy
- ATB
- NSA
- Ambroxol
- Substituce kalium a železo
- Metformin a statiny pokud zůstávají v terapii PP

Dušnost

- Subjektivní pocit nedostatku vzduchu.
- V posledních týdnech u 70% onkologicky nemocných.
- Podíl psychické složky – obava o vlastní život.
- Nebývá přímá souvislost mezi objektivními parametry plicní ventilace a dušností.
- Jediným spolehlivým měřítkem dušnosti je pacientův údaj.
- Často je dušnost spojena s dalšími symptomy a je přítomno několik příčin.
- Cílem je zmírnění subjektivního pocitu dušnosti, nikoliv odstranění tělesných projevů dechového úsilí.

Nefarmakologická léčba

- Péče o psychickou pohodu, podpora dobré komunikace
- Vhodná poloha
- Relaxace
- Poklepová masáž
- Nácvik bráničního dýchání
- Větráky, otevřená okna, klimatizace, chladný vzduch

Příčiny dušnosti a možnosti jejich léčby

Příčina	Diferenciace	Terapie
Srdeční selhání	Onemocnění srdce, přítomny otoky DKK	Okamžité podání Furosemidu iv., léčba ACE inhibitory
Lokalizovaná obstrukce dýchacích cest	Stridor, syndrom HDŽ	Antiedematózní – dexamethazon iv., následně po., lze ještě ovlivnit radio? chemo?
Generalizovaná obstrukce dýchacích cest	Poslechový nález, astma bronchiale, CHOPN	Bronchodilatancia, kortikosteroidy, léčba infekce
Pleurální a perikardiální výpotek	Hypotenze, tachykardie	Punkce výpotku
Změny plicního parenchymu	Přítomnost metastáz	Dexamethazon
Anemie	Laboratorní výsledky	Podání erymasy

Farmakologická léčba dušnosti

Léková skupina	Dávkování	Účinek
Opioidy	Morphin 2,5,-5mg po., sc.	Snižuje metabolický obrat a spotřebu kyslíku
Kyslík	2-5l brýlemi	Snižuje hypoxii, redukuje spotřebu ventilace
Anxiolytika	Alprazolam 0,25-1mg Midazolam 1mg/1ml	Inhibují centrální transmissi v CNS
Kortikosteroidy	Prednison 2,5-5mg Dexamethazon 2-4mg	Redukuje zánětlivou odpověď
Bronchodilatancia	Aminophylin i.v.	Dilatuje hladké svaly dých.c.
Diuretika	Furosemid od 20mg	Zesiluje exjreci vody a elektrolytů
Antibiotika	Dle kurabilního potenciálu nemocného	

Delirium

- Klinický projev akutní mozkové dysfunkce.
- Kvalitativní porucha vědomí spojená s dezorientací, různým stupněm neklidu a emočními změnami.
- Na rozvoji deliria se podílí vulnerabilita, která vyplývá z nahromaděných rizikových faktorů.

Vulnerabilita x spouštějící faktor

- Věk
- Kognitivní deficit
- Chronická som.onemoc
- Chronická FT
- Abusus alkoholu
- Delirium v anamneze
- Akutní infekce
- Operace,úrazy
- Dekomp.chronických onemocnění
- FT
- Abstinenční stav
- Dehydratace, retence moči, imobilita

Terapie

- **Preventivní nefarmakologická opatření:** hydratace, alimentace, mobilizace, reorientace
- **Farmakoterapie** – antipsychotika, antidepressiva, benzodiazepiny

Děkuji za pozornost

